

Datum
2018-11-15

Diariernr
KST 2018/194

Ert datum
2018-09-03

Ert diariernr
A2018/00777/I

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet Ett ordnat mottagande – gemensamt ansvar för snabb etablering eller återvändande (SOU 2018:22) samt den kompletterande promemorian Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande

Kammarrätten har, utifrån de utgångspunkter som domstolen har att beakta, följande synpunkter.

Allmänna överväganden

Kammarrätten har fått i uppdrag att yttra sig över rubricerat betänkande, med kompletterande promemoria, som innehåller två förslag till organisering av mottagningssystemet, ett huvudförslag och ett alternativt förslag. Det alternativa förslaget, där staten ensam ansvarar för boende och insatser under asyltiden skiljer sig väsentligt från huvudförslaget. Förslaget presenteras också endast kortfattat och det saknar en genomgående beskrivning och analys. Kammarrätten finner därför inte skäl att kommentera det alternativa förslaget.

Kammarrätten har i huvudsak inga synpunkter på utredningens förslag att skapa ett sammanhållet system för mottagandet av asylsökande genom att samla samhällets aktörer i ett ankomstcenter där de asylsökande bor under en kortare tid. Detta kan förhoppningsvis bidra till kortare handläggningstider och bättre utredningar vilket kommer att gynna rättssäkerheten.

Postadress

Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress

Birger Jarls Torg 5

Telefon

08-561 690 00

Telefax

08-14 98 89

E-post: kammarrattenistockholm@dom.se

Internet: www.kammarrattenistockholm.domstol.se

Anpassning till EU:s rättsakter

I kommittédirektiven (dir. 2015:107) gavs mottagandeutredningen i uppdrag att utforma sina förslag så att förslagen är förenliga med det omarbetade mottagandedirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/33/EU om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd). I betänkandet saknas dock en närmare analys av hur förslagen förhåller sig till direktivet. Det går därför inte att kontrollera hur väl utredningens förslag är anpassade efter direktivets bestämmelser. I det fortsatta lagstiftningsarbetet kan det även finnas skäl att analysera hur utredningens förslag förhåller sig till EU-kommissionens förslag till ett reviderat mottagandedirektiv. Även förslagets förhållande till EU:s dataskyddsregler kan behöva övervägas ytterligare.

Allmänna synpunkter på författningsförslagen

Förslaget till lag om mottagande av asylsökande och vissa andra utlänningar är tänkt att ersätta den nuvarande lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. Den föreslagna nya lagen kallas fortsättningsvis för mottagandelagen. Kammarrätten noterar att vissa begrepp som förekommer i lagen inte används konsekvent. Som exempel kan följande lyftas fram. I 14 § anges att Migrationsverket ”ska besluta” medan det i 16 § första stycket står att Migrationsverket ”beslutar”. Vidare används uttrycket ”prövar” om de beslut som Migrationsverket ska fatta enligt 16 § andra stycket. I 9 § anges att Migrationsverket ”får fatta beslut” medan Migrationsverket enligt 11 § andra stycket ”får besluta”. Även begreppen ”har ansvar för”, ”ansvarar för” och ”svarar för” i 7 §, 19 § respektive 30 § används utan att någon skillnad i betydelse verkar avses. Det bör övervägas om det är möjligt med en mer enhetlig utformning i nämnda fall. Kammarrätten förordar vidare allmänt en större likformighet mellan de nya bestämmelserna i mottagandelagen och de bestämmelser som förs över oförändrade från lagen om mottagande av asylsökande m.fl.

Enligt 30 § mottagandelagen svarar Migrationsverket eller en kommun för bistånd i form av boende enligt lagen. Av 44 och 45 §§ framgår vilka av Migrationsverkets beslut som får överklagas och vilka som inte får överklagas. Det framgår däremot inte om en kommuns beslut enligt lagen får överklagas eller inte.

Enligt 45 § mottagandelagen får Migrationsverkets beslut överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets utlänningen vistades när beslutet fattades. Detta motsvarar den ordning som gäller enligt 22 § den nuvarande lagen. Enligt 14 § andra stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar ska ett beslut överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets ärendet först prövats, om det inte för ett visst slag av mål föreskrivs annat i lag eller förordning. Kammarrätten anser att det bör övervägas om det inte är lämpligare att låta huvudregeln i 14 § lagen om allmänna förvaltningsdomstolar bestämma vilken förvaltningsrätt som ska pröva ett överklagande.

I 3 § förslaget till förordning om statlig ersättning för hälso- och sjukvård till asylsökande, regleras rätten till ersättning för landsting för viss hälso- och sjukvård till utlänningar som bl.a. hålls i förvar enligt utlänningslagen (2005:716). Kammarrätten noterar att kostnader för vård till personer som är förvarstagna enligt Dublinförordningen inte omfattas av bestämmelsen.

Kammarrätten har även noterat att det i författningsförslagen finns flera hänvisningar till den numera upphävda förvaltningslagen (1986:223).

Särskilt om förslagen rörande det egna boendet

I den remitterade promemorian kompletteras utredningens förslag om de asylsökandes boende. Där diskuteras bl.a. för- och nackdelar med utredningens förslag om s.k. social prövning. Utan att ta ställning till vilken av modellerna för reformeringen av det egna boendet som bör väljas vill kammarrätten understryka vad som sägs i promemorian om att modellen med social prövning kan förutses vara både komplicerad och administrativt betungande. Stora tillämpningsproblem kan befaras enligt kammarrättens uppfattning. Modellen med en områdesbegränsning bör vara betydligt enklare att hantera samtidigt som de asylsökande har möjlighet till en skälighetsbedömning av rätten till dagersättning. Kammarrätten vill för det fall förslaget om social prövning väljs påpeka att begreppet *social prövning* framstår som en mindre adekvat beteckning för den prövning som Migrationsverket ska göra enligt 18 § mottagandelagen. T.ex. *boendeprovning för asylsökande* beskriver bättre vad prövningen tar sikte på.

Konsekvensanalys

Migrationsverket föreslås fatta en rad olika beslut som ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Betänkandet saknar helt analys av vad detta kan komma att innebära för förvaltningsdomstolarna vad avser måltillströmning och behov av resurser. Detta är en brist som behöver analyseras i det fortsatta arbetet.

Detta yttrande har beslutats av kammarrättsråden Ingela Fridström och Erik Hjulström. Föredragande har varit föredragande juristen Maria Lyth.

Ingela Fridström

Maria Lyth

Kopia till

Övriga kammarrätter

Hovrätterna

Förvaltningsrätterna under Kammarrätten i Stockholm

Förvaltningsrätten i Göteborg

Förvaltningsrätten i Malmö

Förvaltningsrätten i Luleå

Justitiedepartementet, expeditionschefen och enheten DOM

Domstolsverket

Kammarrättens intranät

Tidningarnas telegrambyrå